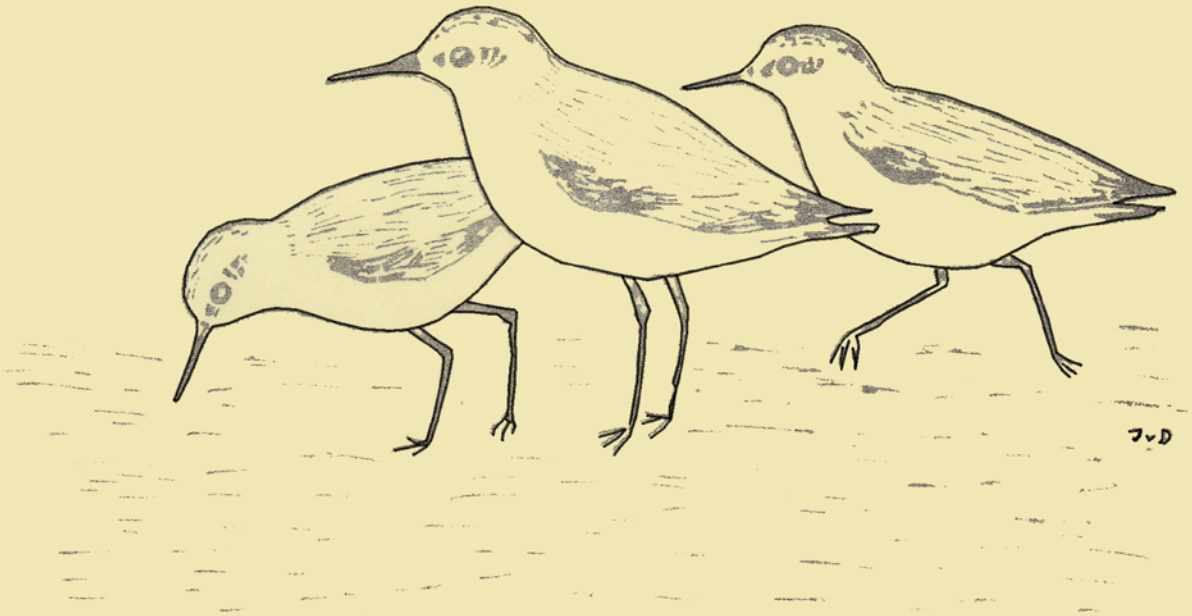

1979

11^e jaargang

Nr. 2

de strandloper

vereniging voor
natuur-en vogelbescherming-noordwijk

VERENING VOOR NATUUR - EN VOGELBESCHERMING NOORDWIJK

BESTUUR

C.M.J.Verweij	voorzitter	Westerbaan 7	
A.Cramer	secretaris	Sluispad 5	
J.C.Veefkind	penningmeester	v.Limb.Stirumstraat 4a	tel. 10654
W.Baalbergen	lid	Schoolstraat 15	tel. 10210
J.Moerkerk	lid	Golfweg 1	
H.Verkade	lid	v.Limb.Stirumstraat 40	
Mevr. M.Vink	lid	Julianastraat 48	

Contributie   f 8,-- per jaar (min)
Donatie   f 4,-- per jaar (min)
Jeugdleden   f 5,-- per jaar
Contributie of donatie te storten op
Gironorekening 2573795 t.n.v. Penningmeester
Vogelbescherming "Noordwijk" te Noordwijk

STICHTING VOGELASIEL "NOORDWIJK"

BESTUUR

W.v.d.Niet	Voorzitter	Joh.Molegraafstraat 10	
A.Bos	secretaris	Duinweg 81	tel. 12661
H.Verkade	penningmeester	v.Limb.Stirumstraat 40	
H.van Duijn	lid	Schoolstraat 23	
C.M.J. Verweij	lid	Westerbaan 7	

Donatie minimum f 5,-- per jaar (minimum)
Te storten op Gironorekening 3598755
t.n.v. Stichting Vogelasiel Noordwijk

Vogelasiel

Het vogelasiel is gelegen achter het politiebureau aan het Dompad.

Vogels die gevonden worden in de staatsbossen kunnen afgegeven worden aan de werkschuur van het Staatsbosbeheer, Duinweg 81.

Vogels die gevonden worden in het dorp kunnen afgegeven worden aan het politiebureau, Oude Zeeweg 10.

Iedere laatste zaterdag van de maand is er "open huis". Zie voor openingstijden de agenda in De Zeekant.

DE STRANDLOPER

DE STRANDLOPER

DE STRANDLOPER

Orgaan van de Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming

"NOORDWIJK"

(Koninklijk goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 6 mei 1974 nr. 38)

Tevens orgaan van de stichting Vogelasiel "Noordwijk" te Noordwijk
en I.V.N. afdeling Noordwijk

Redactie : E. Aartse - L. van Duyn - C.M.J. Verweij.
Redactieadres: Schoolstraat 23

11^e jaargang no. 2
mei 1979

INHOUD

BLZ.

Het begin van een barre winter	2
Natuurverkenning op een basisschool in Lisse	4
Wilde ganzen in de winter van 1979	5
Het landgoed Nieuw-Leeuwenhorst	11
Vogelsterfte langs het strand	14
In memoriam	16
Spektakel vanuit de jeugdclub	18
Voor u gelezen	20
Veldwaarnemingen januari en februari	22
Korte stukjes verzameld door mevr. v.d.Oever	

EXCURSIES

- vrijdag 25 mei Excursie naar het landgoed "Offem".
Vertrek om 19.00 uur vanaf de hoofdingang aan
de Nieuwe Offemweg.
- maandag 4 juni Pinksterexcursie naar het landgoed "Leeuwenhorst"
Vertrek om 7.00 uur vanaf de ingang tegenover
hotel "Dijk en Burg" aan het Westeinde.
- maandag 25 juni Speciale plantenexcursie in de Noordduinen.
Vertrek om 19.30 uur vanaf het begin van het
fietspad nabij de boswachterswoning aan de Duinweg.

AANKOMSTDATA ZOMERGASTEN.

Het was gebruikelijk dat in De Strandloper een lijst was bijgevoegd, waarop de aankomstdata van de zomergasten konden worden vermeld. Aangezien iets meer dan 1% van deze lijsten gebruik maakt en het daardoor een kostbare zaak wordt, is hiervan afgestapt.

Natuurlijk zullen de data van aankomst in De Strandloper vermeldt worden. Wilt u de redactie aan gegevens helpen, graag zelfs. Stuur de eigen gemaakte aantekeningen op aan de secretaris, die er dan verder wel weg mee weet.

KOPY STRANDLOPER INLEVEREN voor 21 JULI a.s.

HET BEGIN VAN EEN BARRE WINTER.....

In de nacht van 30 op 31 december 1978 begon een wintertje dat velen van ons nog lang zal heugen. De eerste winterse verschijnselen op die oudejaarsdag waren nog maar een voorproefje van wat ons later nog te wachten stond.

Voor de vogels was het meteen goed mis. De overvloedige regen van de vorige dagen, gevolgd door een dikke laag ijzel met daar weer overheen een dik pak sneeuw, zorgde er voor, dat vrijwel alle voedselbronnen onbereikbaar werden.

De vorst die inviel was ook dadelijk ongemeen streng, met temperaturen tussen -15 en -20 graden. Gelukkig nemen veel vogels bij een dergelijke koudegolf alsnog het besluit verder zuidwaarts te trekken. Vrijwel ieder jaar kan men reeds bij enkele graden vorst dit verschijnsel waarnemen bij Kieviten en Goudplevieren. Deze vogels waren echter al vertrokken in december.

Helaas werd er bij Noordwijk nauwelijks op overtrekkende vogels gelet bij de eerste winterdagen. Op deze dagen vertrekken de vogels die het meest zijn aangewezen op vochtig grasland en ondiepe wateren. Bij Scheveningen werd op die dagen wel gedurende verscheidene uren geteld en geregistreerd en men telde daar meer dan 20.000 eenden (meest Smienten en Wilde Eenden) en ook duizenden steltlopers.

De bijgevoegde lijst geeft een indruk van wat er in die eerste week van 1979 langs het Noordwijkse strand te zien was. Door de barre omstandigheden was het niet steeds mogelijk een groot aantal uren achtereen het waarnemen vol te houden. Toch laat deze lijst wel zien welke soorten dadelijk wegvluchtten en welke soorten het nog even aanzagen. Zo waren de meeste grondeleenden en steltlopers na enkele dagen doorgetrokken.

Opvallend was het grote aantal Wilde eenden in de namiddag van 4 januari. Bij deze vluchten waren opvallend veel bontgekleurde zgn. boereneenden. Dit wijst er op dat deze Wilde eenden waarschijnlijk voor een groot deel afkomstig waren uit stadsparken en dorpsvijvers. Bekend is dat deze plaatsen later dichtvriezen dan de ondiepe plassen in de vrije natuur.

Het dichtvriezen van de kop van het IJsselmeer blijkt duidelijk uit de voor Noordwijkse begrippen massale aantallen Kuifeenden, Grote zaagbekken en Nonnetjes. Vooral beide laatste soorten komen in zachte winters nauwelijks bij Noordwijk voor. Een enkele maal zijn wel eens enkele exx. in het Oosterduinmeer te zien, terwijl de Middelste zaagbek wel tot eind februari voor de kust te zien bleef. Deze soort overwintert in zachte winters in ondiepe kustgedeelten, zoals de Waddenzee, het Lauwersmeer en de Dollard.

Bij de Rotgans moet nog worden opgemerkt, dat hierbij 7 exx. van de zgn. Witbuikrotgans werden opgemerkt. Deze ondersoort broedt op Spitsbergen en nog enkele rotsachtige kustgebieden van Groenland. De populatie van Spitsbergen trekt naar Denemarken en Engeland. Alleen in strenge winters komen wel eens enkele witbuiken naar ons land.

Opvallend was ook het aantal stootvogels dat boven zee passeerde. Bij de vele Blauwe Kiekendieven werden slechts 7 mannetjes opgemerkt. Langs de kust van Noord-Holland werden in deze eerste week van 1979 ruim 100 exx. van deze soort waargenomen.

Uit berichten van ornithologen uit Zuid-Engeland blijkt, dat een groot deel van de vogels die wij zagen passeren, niet naar Engeland zijn getrokken. Zo werden in Engeland wel veel Blauwe Kiekendieven gezien, maar Nonnetjes (daar in zachte winters volkomen afwezig) werden slechts in tientallen waargenomen. Ook ganzen waren er zelfs in februari niet talrijk.

DATUM aantal teluren	31 dec.	1 jan.	2 jan.	3 jan.	4 jan.	5 jan.	6 jan.	7 jan.	TOTAAL
	1	1	4	3½	6½	3	2	1	
"duiker"	-	5	-	2	-	-	2	1	10
Fuut	1	178	25	406	144	71	152	102	1079
Roodhalsfuut	-	-	10	2	-	1	1	-	14
Blauwe reiger	-	-	3	-	4	-	-	-	7
Wilde eend	47	-	9	10	1006	56	5	-	1133
Krakeend	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Wintertaling	-	-	-	-	2	-	-	18	20
Smient	-	-	1531	32	507	1	5	-	2076
Pijlstaart	-	-	-	2	13	2	-	-	17
Slobeend	-	4	-	-	6	1	-	-	11
Toppereend	-	-	2	14	70	31	60	2	179
Kuifeend	-	8	540	895	944	70	295	32	2784
Tafeleend	-	-	63	139	321	209	33	-	765
Brilduiker	-	13	125	128	165	114	30	5	580
Eidereend	12	7	-	100	24	-	1	-	144
IJseend	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Zwarte zeeëend	-	470	3	-	214	78	-	-	765
Grote zeeëend	-	6	-	-	-	-	-	-	6
Grote zaagbek	106	38	273	466	2360	378	84	-	3705
Middelste zaagbek	-	11	22	71	128	39	22	16	309
Nonnetje	-	-	67	99	547	124	44	2	883
Bergeend	-	27	4	6	1	10	4	-	52
Grauwe gans	-	-	-	-	6	-	-	-	6
Kolgans	-	-	-	2	33	4	-	-	39
Rietgans	-	-	-	-	120	27	-	-	147
Kleine rietgans	-	-	18	-	40	-	-	-	58
Rotgans	-	-	5	-	21	-	14	-	40
Brandgans	-	-	3	-	64	-	-	-	67
"gans"	23	-	-	-	1120	50	-	-	1193
"eend"	750	35	55	605	1050	-	-	48	2543
"zwaan"	-	-	-	-	40	-	-	-	40
Knobbelzwaan	-	-	-	14	14	9	8	-	45
Kleine zwaan	-	-	18	-	-	-	-	-	18
Wilde zwaan	20	-	-	-	-	-	-	-	20
Meerkoet	-	-	-	3	-	29	2	-	34
Scholekster	90	4	50	-	2	2	2	4	154
Zilverplevier	-	-	4	-	-	-	-	-	4
Steenloper	12	-	3	-	-	-	1	-	16
Wulp	10	-	2	-	53	-	-	-	65
Rosse grutto	10	4	11	-	-	-	-	-	35
Tureluur	140	2	18	-	2	-	-	4	166
Watersnip	-	-	-	-	6	-	-	-	6
Kanoetstrandloper	32	-	9	-	-	-	-	-	41
Bonte strandloper	-	-	28	-	-	-	12	106	146
Drieteenstrandloper	-	3	22	-	-	5	11	4	44
Kemphaan	-	1	-	-	-	-	-	-	1
"strandloper"	300	6	-	-	-	-	-	-	306
Blauwe kiekendief	-	-	-	2	24	8	3	1	38
Smelleken	1	-	1	1	1	-	-	-	4
Torenvalk	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Ruigpootbuizerd	-	-	-	-	1	-	-	-	1

In bovengenoemde teluren werden bovendien nog waargenomen:

1 Jan van Gent - 4 Aalscholwers - 2 Kuifduikers - 1 Geoorde fuut - 1 dodaars

Daarentegen bereikten ons berichten uit het Frans-Belgische kustgebied die er op wijzen dat de Franse jagers de vele duizenden vogels op de voor hem zo typische wijze warm ontvangen hebben. Nog vele jaren na 1979 zal menig jager uit Noord-Frankrijk vertellen hoeveel wild hij in dat wintertje op het tableau bracht. Het valt te vrezen, dat daar weinig jagerslatijn aan te pas komt.

J.van Dijk
R. de Mooij
M.Wiersema

NATUURVERKENNING OP EEN BASISCHOOL IN LISSE.

Als onderdeel van een creatieve middag wordt wekelijks op vrijdag 12 uur besteed aan het onderwerp "natuurverkenning". We willen u in dit stukje een indruk geven wat er alzo op deze middagen gebeurt.

Zes weken lang wordt er gewerkt met dezelfde groep van 8 leerlingen, afkomstig uit klas 3 t/m 6. De groep wordt begeleid door twee moeders waarvan één I.V.N.-natuurgids.

We stellen ons tot doel de kinderen d.m.v. deze "verkenning" de natuur in de ruimste zin van het woord te leren kennen en waarderen.

De eerste week brengen we een bezoek aan een boerderij in de omgeving. We gaan dan kijken wat er al zo in en om de boerderij gebeurt.

De middag daarna houden we ons bezig met de natuur rond de school. We werken dan met opdrachten en doen aan water- en bodemonderzoek, wanneer het seizoen dit toelaat. Deze keer zetten we voor elke leerling wat stekjes van kamerplanten in het water.

Het bos in onze omgeving (Keukenhof) bezoeken we de derde keer. In de herfst wordt tijdens de wandeling (met uitleg) materiaal verzameld zoals afgevallen bladeren, takjes, veertjes, dennenappels enz., dat in de week daarna zonodig gedroogd wordt.

De vrijdag er op gaan we met dit materiaal aan de gang. Met het gedroogde blad wordt gespat en worden afdrukken gemaakt op tekenpapier en correspondentiekaarten. Ook mobiles van dennenappels en takken vinden de kinderen erg leuk. Resten ons nog de veertjes en de eikels voor poppetjes en beestjes.

Wanneer in de winter geen materiaal voorhanden is, wordt gewerkt met takken waarbij de nadruk op knop en blad ligt.

Ook de duinen bezoeken we een keer. Hierbij wordt getracht de kinderen de verschillen van bos en duin te laten zien, zoals o.a. de invloed van wind en zout. Tevens wijzen we de kinderen op de kwetsbaarheid van dit gebied, dat het de woonplaats is voor planten en dieren en dat zij er "gast" zijn. Vaak zijn ze dan muisstil om konijnen, fazanten en mogelijk een ree te zien.

De laatste middag wordt gebruikt om schriftelijk de opgedane ervaringen te verwerken met behulp van knipplaten en vragenformulieren. Zo ontstaat dan een afgerond geheel in de vorm van een gezellig uitzien boekje. Tenslotte planten we de stekjes in potten en krijgt ieder kind een stukje natuur voor de eigen kamer.

Wilt u meer weten over dit projectje dan kunt u contact opnemen met Joke Martens, I.V.N.-natuurgids in Lisse, telefoon 02521-12620.

Anneke van Galen-Verschiere
Joke Martens-de Leede

WILDE GANZEN IN DE WINTER VAN 1979

Jaarlijks bezoeken duizenden wilde ganzen ons land. Nergens anders in Europa is het mogelijk om in de winter zoveel van deze vogels te observeren. Afhankelijk van de weersgesteldheid in ons land en de landen ten oosten van Nederland, varieert het aantal overwinterende ganzen van 150.000 tot meer dan 200.000. Deze geweldige zwermen zijn echter zeer ongelijk over ons land verdeeld. De belangrijkste ganzengebieden treffen we aan in Friesland, de Flevopolders en in het Delta-gebied. De aanwezigheid van uitgestrekte gras- en akkerlanden in de nabijheid van brede wateren waar de ganzen de nacht kunnen doorbrengen, zorgt er voor dat deze streken ieder jaar weer door de ganzen worden bezocht.

In de randstad Holland worden slechts zelden grote groepen ganzen aan de grond gezien. Bij invallende vorst worden wel meermalen grote groepen overtrekkend waargenomen, maar fouragerende groepen die lange tijd blijven pleisteren, worden vrijwel nooit waargenomen.

De winter van 1979 werd vooral gekenmerkt door grote hoeveelheden sneeuw en het frequent optreden van ijsregens. Vooral het noorden van ons land, maar nog meer het noorden van Oost- en West-Duitsland leden onder dit winterweer. Voor de ganzen had dit tot gevolg, dat deze gebieden volkomen ongeschikt werden om er nog langer de winter door te brengen. Direct na de eerste sneeuwstorm van begin januari trokken duizenden Rietganzen uit het oosten via onze streken zuidwaarts. Ook andere soorten ganzen werden toen wel gezien, maar hun aantallen vielen in het niet bij die van de Rietganzen. Een toename van het aantal pleisterende ganzen trad op in het begin van februari toen de meeste sneeuw in ons gebied verdwenen was, terwijl het noorden van ons land nog bedekt was onder een dik sneeuwdek. Veel ganzen die aarzelend weer noordwaarts gingen, bleven daardoor in onze provincie hangen. Zeer merkwaardig was het vogelgedrag op 13 februari. Bij een zwak Z.O. windje en +6 graden trokken duizenden vogels, waaronder Smienten, Veldleeuweriken, Kolganzen en Rietganzen noordwaarts. De dag daarop volgde bracht een vreselijke sneeuwstorm met opnieuw invallende vorst. In de vroege ochtend trokken honderden ganzen zeer laag over de huizen weer zuidwaarts. Ook andere vogels, waaronder Wulpen, Grutto's en Kieviten probeerden het vege lijf te redden.

In de tweede helft van februari raakte ons land langzaam weer sneeuwvrij ten zuiden van de lijn Haarlem-Zwolle, waardoor noordwaarts vliegende ganzen meestal niet verder kwamen dan Zuid-Holland. Hierdoor kon men overal in de weilanden ganzen zien fourageren.

In dit artikeltje willen we alleen ingaan op de waarnemingen in onze eigen omgeving.

Op bijgaand kaartje zijn de gebieden aangegeven waar in de Bollenstreek voor langere of kortere tijd fouragerende ganzen werden waargenomen. Gebieden in de Haarlemmermeer en bij de Kaag en Zoeterwoude waar ook vaak veel ganzen te zien waren, zijn op deze kaart niet aangegeven.

Gebieden waar ganzen verbleven:

1. Strook bollenland tussen de Zilkerduinweg en de Amsterdamse Waterleidingduinen.
Hier werden op 29 januari 60 Kolganzen gezien. Later waren hier geen ganzen meer aanwezig, maar wel konden steeds bij het dorp Vogelenzang enkele Rietganzen en 2 Nijlganzen worden geobserveerd.
2. Strook grasland in het Langeveld.
In februari waren hier vrijwel steeds Rietganzen aanwezig. Laatste waarneming op 2 maart.
3. Grasland achter Sancta Maria.
In februari waren hier steeds Rietganzen aanwezig, soms vergezeld van enkele Kleine Rietganzen en Brandganzen.

4. Grasland bij de ingang van de Keukenhof.
Eind februari verbleef hier steeds een groepje Rietganzen.
5. Graslanden tussen het Lisser Bos en de spoorlijn.
In dit gebied verbleef de grootste groep Kleine Rietganzen. Ook de Rietganzen waren hier vrijwel de gehele maand februari aanwezig.
6. Grasland in de polder Berg en Daal.
Op 11 februari werd hier de grootste groep gezien, bestaande uit 90 Kleine Rietganzen en 140 Kolganzen. Hierna nog maar enkele Rietganzen.
7. Graslanden in de Lisser Poelpolder.
Op 11 februari waren hier voornamelijk Kolganzen aanwezig, maar op 26 februari waren er vrijwel uitsluitend Rietganzen te zien.
8. Grasland in de Boekhorstpolder bij Voorhout.
In dit gebied waren niet steeds ganzen aanwezig. Waarschijnlijk vloog deze groep regelmatig naar de gebieden 9 en 11.
9. Grasland bij Oud-Leeuwenhorst en Klein-Leeuwenhorst.
Op het grasland achter het huis van de barones waren in februari vrijwel steeds Rietganzen te zien. In de stroken gras bij de Leidse Vaart werden ook Kolganzen en Kleine Rietganzen waargenomen.
10. Grasland in de Luizemarkt- en Rode Molenpolder bij Voorhout.
Bij beide bezoeken waren hier Rietganzen aanwezig.
11. Polder Hogeweg en polder Elsgeest.
Dit graslandgebied, doorsneden door de Rijnsburgerweg, vormde in de afgelopen winter het belangrijkste gebied voor de ganzen in onze omgeving. Bij alle tellingen werden enkele honderden Rietganzen gezien, terwijl ook de Brandganzen vele weken dit gebied trouw bleven. Ook de Kleine Rietgans was hier steeds te vinden, al waren de aantallen nogal wisselend. Kolganzen werden vooral in de eerste helft van februari waargenomen. Afhankelijk van de verontrusting verbleven de vogels ten noorden of ten zuiden van de Rijnsburgerweg. Verschillende keren werd gezien dat de ganzen werden verjaagd van percelen waar ook schapen werden geweid.
12. Grasland bij het 's-Gravendijkse wegje.
Eind februari werden hier regelmatig 4 Canada Ganzen gezien, maar ook verbleven hier vaak groepjes Rietganzen.
13. Polder Kamphuizen en grasland langs de A-44.
Op 14 januari in de polder Kamphuizen 80 Rietganzen, die misschien afkomstig waren uit de Elsgeester polder. Bij de afrit van de A-44 bij Holiday Inn waren in februari vrijwel steeds tientallen Rietganzen te zien.
14. Graslanden bij Rijksdorp en vliegveld Valkenburg.
In dit gebied kunnen veel meer ganzen aanwezig zijn geweest. Bij een bezoek op 24 februari werden alleen Rietganzen en Nijlganzen waargenomen.

Enkele opmerkingen per soort.

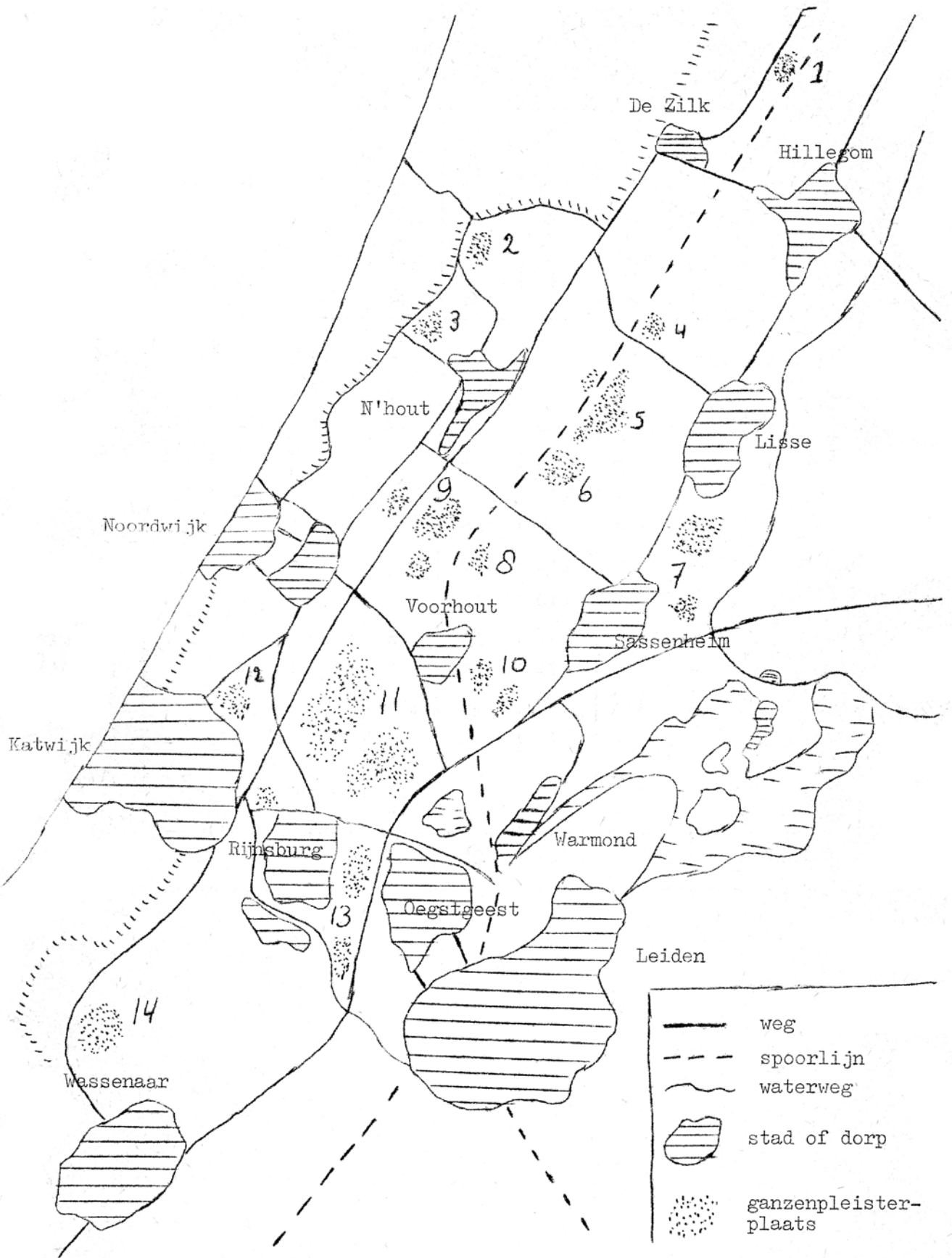
Grauwe Gans

Deze gans is vooral tijdens de trektijden talrijk in Flevoland en sommige delen van het Deltagebied. In de winter zijn de aantallen vrijwel steeds laag. Bij vorst trekken meestal ook de laatste groepjes verder zuidwaarts.

Kolgans

Deze soort is meestal de talrijkst voorkomende gans in ons land. De vogels concentreren zich vaak in enorme groepen. Opvallend dat in ons gebied in de tweede helft van februari nauwelijks Kolganzen aanwezig waren. Ook kan worden opgemerkt, dat de Kolganzen vooral in de grote open graslandgebieden te zien waren.

Maximale aantallen ganzen per deelgebied in de winter van 1979

GEBIED	GRAUWE GANS	KOLGANS	RIETGANS	KLEINE RIETGANS	BRANDGANS	ROTGANS	CANADEESE GANS	NIJLGANS	TOTAAL
1	-	60	4	-	-	-	-	2	76
2	-	-	48	-	1	-	-	-	48
7	1	-	68	4	12	1	-	-	86
4	-	-	30	-	-	-	-	-	30
5	-	-	140	120	-	-	-	2	262
6	-	140	15	90	-	-	-	-	245
7	-	70	138	10	-	-	-	-	218
8	-	40	140	48	2	-	-	-	230
9	-	48	107	33	2	-	-	-	190
10	-	20	70	15	1	-	-	-	106
11	1	475	425	105	180	1	3	2	1192
12	-	-	28	-	-	-	4	-	32
13	-	-	100	-	-	-	-	-	100
14	-	-	18	-	-	-	-	32	50
TOTAAL	2	853	1341	425	197	2	7	38	2865

Rietgans

De jaarlijks in ons land verblijvende aantallen Rietganzen variëren sterk. In winters met weinig vorst en sneeuw zien we in ons land voornamelijk de zgn. toendrarietganzen (*Anser fabalis rossicus*). Deze rietganzen hebben een vrij kleine snavel met maar weinig oranje. Vooral in heidevennen zijn bij ons ook ieder jaar enkele honderden zgn. taigarietganzen te zien (*Anser fabalis fabalis*). Deze rietganzen hebben een langere snavel die vaak geheel oranje is. Soms is nog een lichte snavelrand te zien die even aan een kol doet denken. Ook zijn deze taigarietganzen zichtbaar forser.

In het begin van de vorstperiode werd ons gebied vooral bezocht door "rossicus"-rietganzen (ook een exemplaar in het Vogelasiel!). In februari waren de "fabalis"-rietganzen echter ver in de meerderheid. De duizenden Rietganzen die deze winter ons land bezochten, zijn vermoedelijk voor een groot deel uit de D.D.R. afkomstig. In dit land wordt ook veel onderzoek aan Rietganzen gedaan. Hierbij worden de dieren voorzien van allerlei vlaggetjes, zodat de vogels te volgen zijn zonder dat ze moeten worden neergeschoten.

Ook in de omgeving van Noordwijk verbleven een paar Rietganzen die voorzien waren van deze Oostduitse versieringen. Zo werd op 24 februari achter Sancta Maria een Rietgans met een brede gele halsband gezien, terwijl begin februari op de Bronsgeest (gebied 9) enkele malen een Rietgans met een brede witte halskraag, voorzien van een blauwe wimpel geobserveerd kon worden.

Uit de lijst blijkt dat de Rietgans het meest verspreid in onze omgeving was. Rietganzen komen zelden voor in concentraties van duizenden, maar wel worden vaak op veel plaatsen kleine groepjes gezien. Naast de in het overzicht genoemde plaatsen werden ook nog Rietganzen gezien achter het voetbalveld van Rijnsburg, in de Katwijkse uitwatering, in de Noordzijderpolder en langs de Delfweg.

Kleine Rietgans

Deze van Spitsbergen afkomstige vogels bezoeken doorgaans ons land vooral in november en december. Gedwongen door het bizarre weer verbleven zij nu veel langer dan normaal in ons land. Gedurende de gehele vorstperiode waren er Kleine Rietganzen in gebied 5 en gebied 11 aanwezig. De aantallen bij het Lisserbos waren echter veel constanter. Wellicht speelt de rust in dit gebied hierbij een rol.

Brandgans

In de polder Hogeweg verbleef zeker drie weken achtereen een flinke groep Brandganzen. Deze groep fourageerde vaak zeer dicht opeen en verbleef vaak zover mogelijk van de begaanbare wegen. De waarnemingen buiten dit gebied hebben betrekking op incidentele waarnemingen.

Canada Gans

Deze soort is in Groot-Brittannië en in Zweden geïntroduceerd. De Zweedse vogels gedragen zich als trekvogels die doorgaans niet zuidelijker trekken dan het noorden van Duitsland. In de afgelopen winter zijn op veel plaatsen in ons land kleine groepjes waargenomen. In ons gebied zijn vermoedelijk niet meer dan 4 exemplaren gezien. Eerst werden 3 exemplaren gezien in de Katwijkse uitwatering en daarna in de polder achter Offem. Eind februari werden 4 exemplaren gezien bij de Rijnsburgse jachthaven en enkele dagen achtereen verbleven 4 exemplaren langs het 's-Gravendijkse wegje.

Rotgans

Deze soort verblijft doorgaans langs het zoute water (Waddenzee en Deltagebied). Op 24 februari 1 adult ex. achter Sancta Maria en op 26 februari een juveniel Witbuikrotgans in de Elsgeesterpolder. Dit gansje had een opvallend lichte buik, maar enigszins afwijkend was de kleur van hals en kop nl. donker bruin. Wellicht dat dit met slijtage

van het verenkleed in verband kan worden gebracht. In de eerste week van januari werden enkele Witbuikrotganzen trekkend langs het_strand waargenomen.

Nijlgans

Deze Afrikaanse soort wordt veel in waterwildcollecties gehouden en is daardoor op veel plaatsen in West-Europa verwilderd. In ons land is deze gans vooral in de omgeving van Wassenaar talrijk geworden. In de duinen verdringt deze soort regelmatig de Bergeend uit geschikte nestholten. In de winter zwerven zij wat rond en worden dan ver buiten Wassenaar waargenomen.

Het gedrag van de ganzen in de afgelopen winter in de Bollenstreek verschilt enigszins van wat in andere gebieden in ons land beschreven is. Doorgaans wordt gesproken van een duidelijke slaaptrek naar rustige waterrijke gebieden. In de Bollenstreek werd niet eenmaal avondtrek vastgesteld. De vogels trokken zich gewoon terug naar de rustigste delen van de poldertjes en bleven daar voorzover dat te controleren viel.

Natuurlijk zijn we erg benieuwd of de ganzen onze omgeving weer komen opzoeken in een volgend seizoen, ook als de weersomstandigheden minder spannend zijn.

Ganzen staan er om bekend, dat ze zeer gehecht kunnen raken aan rustige en goede fourageerterreinen. In dit verband moet gezegd worden, dat niet eenmaal werd waargenomen dat er op de ganzen wend gejaagd. Waarschijnlijk werkte dit er aan mee dat de ganzen zeer goed te observeren waren en dat veel vogelliefhebbers in de afgelopen maanden beter dan op menige ganzenexcursie naar Zeeland of Friesland in eigen omgeving ganzen hebben kunnen observeren.

J.van Dijk
L.Hellenberghof 32

Franse jagers winnen..... Staatsbossen niet langer verboden gebied

De France regering is gezwicht voor de machtige belangengroep van de jagers in het land. Voortaan mogen de heren ook in de staatsbossen en de natuurmonumenten jagen. Hoewel dit stormen van protest heeft opgewekt bij het weldenkend deel der natie, ziet het er voorlopig niet naar uit dat de autoriteiten op het besluit zullen terug komen.

AD

Meer bos

Tussen neus en lippen door kondigde minister Van der Stee (landbouw) op de afgelopen Nationale Boomplantdag aan, dat de regering het bosareaal met 50.000 hectare wil uitbreiden. Er komt een meerjarenplan voor.

AD

Iepziekte

In Elburg worden dezer dagen alle prachtige iepen op de stadswallen gekapt. Iepziekte heeft ook hier toegeslagen en de aangetaste bomen moeten verdwijnen. Staatsbosbeheer maakt dit met leedwezen bekend. Er is gelukkig een prima herbebosingsplan voor de stadswallen.

AD

HET LANDGOED NIEUW-LEEUVENHORST

Het landgoed Nieuw-Leeuwenhorst is gelegen ten noorden van Noordwijk (gemeente Noordwijkerhout). Het in dit artikel behandelde gedeelte is + 37 ha groot en ligt ten westen van de Gooweg. Het gedeelte ten oosten van de Gooweg, + 9 ha groot, wordt hier niet behandeld.

Het landgoed staat onder beheer van de Stichting Het Zuid-Hollands Landschap in de persoon van boswachter van Dijk.

Het bos bestaat voor een groot deel uit oude beuken met hier en daar wat berken en Amerikaanse vogelkers. De speelweiden zijn omringd door jong loofhout en struiken. De grote vijver, een overblijfsel van een tankval uit de oorlog, is omgeven door riet met jonge boompjes, waardoor het zeer aantrekkelijk is voor de vele eenden.

Het soms talrijke publiek wordt goed opgevangen door de grote speelweiden en de brede paden.

Het navolgende artikel behandelt de (mogelijke) broedvogels vanaf het jaar dat broedgegevens te achterhalen waren.

Inventarisatielijst broedvogels Nieuw-Leeuwenhorst

Soort	1970	1973	1974	1975	1976	1978
Fuut	-	-	1	1	1	1
Blauwe reiger	-	-	-	1	1	1
Wilde eend	4	8	?	1	6	1
Boomvalk	-	-	-	-	?	1
Fazant	1	-	-	-	-	-
Waterhoen	2	3	1	?	1	2
Meerkoet	1	4	2	?	1	2
Houtduif	10	8	10	?	10	10
Turkse tortel	3	?	?	?	1	3-4
Tortelduif	5	5	2	?	4	4-5
Koekoek	-	1	-	-	1?	-
Bosuil	-	-	-	-	1	-
Groene specht	1?	2	?	?	2?	2
Grote bonte specht	1	1	1	?	1	1-2
Kleine bonte specht	-	-	-	-	1	1
Spreeuw	12	30	20-30	7	+25	+30
Vlaamse gaai	2	3	1	?	2	2
Ekster	-	-	-	?	2	2
Kauw	7	11	10	-	25	+30
Zwarte kraai	1	1	1	?	1	2-3
Winterkoning	4	27?	5	?	12	15
Rietzanger	1	-	2	?	1	-
Bosrietzanger	1	1	-	-	-	1
Spotvogel	1?	1	1	?	1	-
Tuinfluit	6	10	5	?	7	6
Zwartkop	7	8	6	?	2	6
Grasmus	1	1	1	-	-	-
Braamsluiper	-	1	-	-	-	-
Fitis	6	11	8	?	11	10
Tjiftjaf	5	9	3	?	6	4-5
Fluiter	1?	-	-	-	-	1?
Grauwe vliegenvanger	1	1	-	-	-	-
Nachtegaal	2	4	2	?	6	-
Merel	12	23	10	?	5	9
Zanglijster	4	6	3	?	5	5
Grote lijster	1	1	-	-	-	-
Koolmees	13	?	12	16	13	10
Pimpelmees	10	?	11	10	11	5
Glanskop	2	1?	1	1	1	2-3
Staartmees	1	1	1	-	-	-

Inventarisatielijst broedvogels Nieuw-Leeuwenhorst (vervolg)

Soort	1970	1973	1974	1975	1976	1978
Boomkruiper	-	-	-	-	2	3
Huisemus	2	-	-	-	-	-
Ringmus	-	-	-	2	6	15
Vink	-	1	1	1	1	1
Groenling	-	-	-	-	1	-
Kneu	-	-	-	-	1	-
Rietgors	-	1	-	-	-	1?
Geelgors	-	-	-	-	1	-
Roodborst	3	20	4	?	9	6-7

Fluiter: In 1977 enige malen gehoord.
Nachtegaal: 2 broedgevallen in 1977

De inventarisaties werden verricht door:

Jelle van Dijk in 1970 en 1973

De jeugdclub onder leiding van D.Passchier en B.Heethuis in 1974

De jeugdclub onder leiding van D.Passchier in 1975 (alleen nestkasten)

Cor van Duijn en Rob Alkemade in 1976

Willem Koolwijk en ondergetekende in 1978.

De broedvogels van het landgoed (± 51 soorten) bestaan voor een groot deel uit zangvogels zoals Winterkoning, Roodborst, Tuinfluiter, Fitis, Merel, Koolmees en Pimpelmees.

Het nu volgende gedeelte behandelt de meer interessantere vogels.

Fuut (Podiceps cristatus)

Deze sierlijke watervogel met zijn fraaie kuif broedde voor het eerst in 1974 in de grote vijver. Meestal worden 3 jongen grootgebracht en de laatste jaren zelfs 2 of zelfs 3 (1978) broedsels grootgebracht.

Blauwe reiger (Ardea cinerea,)

De Blauwe reiger broedde in 1975 weer voor het eerst sinds bijna 60 jaar weer op het landgoed. In 1917 nl. was er nog een kolonie aanwezig (J.Verweij). Sinds 1975 broedt er 1 paar in steeds dezelfde bomen achter de boerderij.

Boomvalk (Falco subbuteo)

Het vermoeden dat deze snelle stootvogel op het landgoed broedde, werd pas in 1978 bevestigd. Willem Koolwijk en ondergetekende vonden de nestboom met er omheen jonge Boomvalken die aan het oefenen waren voor de jacht. Vermoedelijk broedde de valk ook al in 1976 en 1977. Toen kon echter niet met 100% worden vastgesteld of de Boomvalk op het landgoed broedde.

Bosuil (Strix aluco)

Deze zeer schaarse uilesoort is gelukkig een regelmatige broedvogel in Nieuw-Leeuwenhorst. Zijn, voor oningewijden angstaanjagende, roep kan dan ook vrijwel iedere zomernacht worden gehoord.

Ransuil (Asio otus)

De ransuil broedt waarschijnlijk in de dennenbossen van Oud-Leeuwenhorst, maar in 1976 ontdekten wij toch een broedgeval.

Kleine bonte specht (Dendrocopos minor)

Het betreft hier onze kleinste spechtesoort. De Kleine bonte specht is bijna even groot als onze Huismus. De buiten de broedtijd niet schuwe specht broedt sinds 1976 ieder jaar op het landgoed. Oudere, mogelijke broedgevallen waren in 1971 en 1978.

Andere opvallende soorten zijn: Grasmus (Sylvia communis) 1970-1974 op de oude vuilnishoop, Braamsluiper (Sylvia curruca) in 1973, Grauwe vliegenvanger (Muscicapa stricta), Grote lijster (Lurdus Viscivorus) beide in 1970 en 1973.

De opvallende stijging van het aantal Merels, Winterkoninkjes en Roodborstjes in 1973 is waarschijnlijk een gevolg van de vroege start van de inventarisatie.

Sterke achteruitgang in de soorten is de laatste jaren alleen te merken bij de Geelgors, die de landelijke trend volgt, en de Grauwe vliegenvanger, die zijn nestkast met speciaal verkleinde opening steeds weer bezet vindt met andere vogels.

Sinds lange tijd broeden niet meer op Nieuw-Leeuwenhorst; de Torenvalk die alleen aan de oostzijde van de Gooweg in een nestkast broedt, doch ook niet ieder jaar.

De Steenuil die evenals de Nachtzwaluw sinds 1917 niet meer daar gebroed hebben.

De Kleine karekiet is een onregelmatige broedvogel, die de laatste jaren echter ontbrak.

Van de Fluiter is bekend, dat hij in 1966-1968 en 1971 heeft gebroed. De mogelijkheid bestaat dat hij ook in 1976-1977 en 1978 heeft gebroed, doch dat is niet geheel zeker.

De Wielewaal broedt af en toe op het landgoed, maar daar is de laatste jaren geen sprake van geweest.

Mijn bijzondere dank aan:

J.van Dijk, die gaarne zijn inventarisatielijsten ter beschikking stelde,

A.Cramer, die het nodige archiefmateriaal verschafte, de inventariseerders en

W.Koolwijk die ondergetekende met raad en daad bijstond.

Arie Ruigrok

Natuur en arbeid

Als alle landen van de EEG de bescherming van het milieu serieus ter hand zouden nemen, zou dat per jaar 20.000 arbeidsplaatsen opleveren, heeft de Gemeenschap uitgerekend. Kosten 125 miljoen franse franken.

AD

Betelgeuze

De ramp met de olietanker Betelgeuze, hij ontplofte in de baai van Bantry, blijkt zich ook uit te strekken tot de flora en fauna van Glenariff, een zeer rijk natuurgebied in zuidwestelijk Ierland. Het is nog te vroeg om de volledige schade te kunnen opmaken.

AD

VOGELSTERFTE LANG HET STRAND

In de afgelopen winter zijn waarschijnlijk tienduizenden vogels door vorst en voedselgebrek omgekomen. Door het dichtvriezen van vrijwel alle binnenwateren waren de watervogels gedwongen in zuidelijke richting weg te trekken of om in de naaste omgeving een goed heenkomen te zoeken. Zo trokken duizenden zaagbekken, futen en meerkoeten naar de open zee. Bij een korte vorstperiode overleven deze soorten een dergelijk uitstapje wel, al hebben de meerkoeten het op zee altijd erg moeilijk.

In de eerste week van januari vlogen duizenden zaagbekken over zee zuidwaarts. Na enkele weken waren vrijwel alle Grote zaagbekken doorgetrokken, maar konden wel overal langs de kust Middelste zaagbekken worden waargenomen. Ook in vorstvrije winters zijn deze vogels op het zoute water te vinden (Waddenzee, Lauwersmeer, Eems en Dollard). Na de eerste vorst werden overal langs de kust Meerkoeten gezien. Al spoedig verzamelden zich op plaatsen waar strekdammen voor rustig water zorgen tientallen vogels. Bij IJmuiden waren begin januari zelfs enkele honderden Meerkoeten aanwezig. Waarschijnlijk heeft het grootste deel van deze vogels de winter niet overleefd. Vooral vanaf begin februari werden steeds meer Meerkoeten op het strand gevonden. De vogels waren niet met teer in aanraking geweest, maar waren zeer vermagerd.

Futen overwinteren vooral op het IJsselmeer en in Zeeland. Ook kunnen zij wekenlang op zee verblijven. Vooral bij vorstival en in het vroege voorjaar kunnen soms duizenden Futen in zee worden waargenomen. De zeer opvallende sterfte onder de Futen leidde er toe, dat ondergetekenden besloten eens een flink stuk strand af te lopen om te onderzoeken welke vormen deze sterfte had aangenomen. Inderdaad bleek de Fuut veruit het talrijkste slachtoffer te zijn. Een deel van de Futen was besmeurd met een soort gele olie, maar het grootste deel der slachtoffers was schoon. Naar de doodsoorzaak kan men alleen maar raden. In de pers verschenen berichten over vogelcholera, maar ook kan voedselgebrek de oorzaak zijn. Door de daling van de zeewatertemperatuur zullen de vissen in het algemeen dieper gaan zwemmen of zelfs helemaal uit het ondiepe kustgebied (waar vrijwel alle Futen fourageren) weg trekken.

Opvallend was overigens wel, dat bepaalde soorten in februari juist zeer dicht bij het strand hun voedsel zochten. Zo werden opvallend veel Grote en Zwarte zeeëenden tussen het strand en de branding waargenomen, terwijl ook het aantal Brilduikers opvallend was. Deze soorten zijn echter niet op vis aangewezen zoals de Futen.

Voor strandtellers wordt het steeds lastiger om een juiste indruk van het aantal slachtoffers te krijgen. Het strand wordt door veel mensen belopen en veel van hen rapen de dode vogels op en gooien ze bij een strandopgang de duinen in, omdat ze bij nader inzien toch geen zin hebben die beesten naar een museum te brengen.

Nog vaker gebeurt het dat de vindere de vogels ontdoen van kop, poten en vleugels, waardoor je soms Alken en Zeekoeten aan hun staartjes moet herkennen. Volgens de Vogelwet zijn dit strafbare feiten. Veel zinniger is het om dode vogels die niet al te zeer met olie besmeurd zijn en die er nog behoorlijk uit zien zo spoedig mogelijk naar het Rijksmuseum voor Natuurlijke Historie aan de Raamsteeg in Leiden te brengen. Ook het Zoölogisch Museum van Amsterdam (bij Artis) ontvangt graag dit soort materiaal voor de collectie.

R.de Mooij
A.Ruigrok
J.van Dijk

	27 febr.1979 Schev.-Katwijk Paal 96 - 87	17 febr.1979 Katwijk-N'wijk Paal 87 - 81	24 febr.1979 Noordwijk-Z'voort Paal 81 - 66	3 maart 1979 Z'voort-IJmuiden Paal 66 - 56	T O T A A L
Roodkeelduiker	1	-	4	2	7
Fuut	25	2	65	33	125
Roodhalsfuut	5	1	14	3	23
Kuifduiker	1	-	3	-	4
Blauwe reiger	1	-	1	-	2
"eend"	-	-	1	-	1
Wilde eend	1	-	1	2	4
Smient	-	-	1	-	1
Kuifeend	1	2	2	-	5
Brilduiker	-	1	-	-	1
Eidereend	-	-	1	-	1
Zwarte zeeëend	5	2	11	4	22
Grote zeeëend	-	-	2	-	2
Bergeend	1	-	-	-	1
Nijlgans	1	-	-	-	1
Grote mantelmeeuw	-	1	-	-	1
Zilvermeeuw	3	1	10	11	25
Stormmeeuw	3	1	19	7	30
Kokmeeuw	3	1	1	7	12
Drieteenmeeuw	-	-	1	1	2
Scholekster	-	1	2	1	4
Wulp	1	-	1	1	3
Tureluur	3	1	4	2	10
Bonte strandloper		1	-	1	2
Drieteenstrandloper	1	-	-	-	1
Alk	1	-	1	-	2
Zeekoet	4	-	11	1	16
Papegaaiduiker	-	-	1	-	1
Meerkoet	31	2	32	5	70
Houtsnip	-	-	-	1	1
Spreeuw	1	-	1	1	3
Postduif	1	-	2	-	3
TOTAAL	94	17	192	83	386
aantal exx. per km.	8,5	2,8	12,8	8,3	9,65

IN MEMORIAM

Wij werden diep getroffen door het overlijden van onze zeer geliefde secretaresse Loes Schouten-Jutte.

Tot het laatst heeft zij zich ingezet voor het werk waar zij zoveel van hield.

In dankbare herinnering voor het vele werk willen wij haar met dit bericht gedenken.

I.V.N. afdeling Noordwijk

Loes was bezig aan stukjes voor de Strandloper. Haar man (Gerard) heeft deze aan ons welwillend afgestaan.

Kikkervisjes.

Het was in het voorjaar, dat het zwembadje op de camping in Havelte leeg en schoongemaakt moest worden.

In het chloorwater zwommen inmiddels massa's bullekopjes. Enkele mensen uit het dorp kwamen met schepnetten en emmers om de kikkervisjes te vangen en vrij te laten in sloten en plassen in de buurt. De kinderen hielpen meteen. Je trekt een laars uit en die gebruik je als schepnet terwijl je door het water loopt. De bullekopjes gingen in een lege melkfles en zo gingen ze mee naar huis.

We brachten ze groot in een aquarium en voerden ze met tetriemum waar volgens het opschrift alle benodigde voedsel in zou zitten. Verder aten ze algen die op de stenen en op de ruiten in het aquarium zaten.

In de literatuur vonden we dat ook telkens beschreven: kikkervisjes hebben een mondje speciaal toegerust om overal algen af te knabbelen. Wie verwacht nu, dat het kannibalen zijn. Tot onze verbazing werden de kikkervisjes, die juist 4 pootjes hadden, aangevallen door de andere die nog niet zo ver waren, verdronken en opgegeten. Wanneer je van tijd tot tijd een stukje vlees in het water hangt worden ze beter en sneller groot.

Bij ons zagen we nogal wat achterblijvers, maar ook dieren die maar een voorpoot kregen of andere afwijkingen vertoonden. Lange tijd hielden we er nog een paar die heel groot werden en alleen maar hele kleine achterpootjes kregen.

Alles is tenslotte verhuisd naar de sloot. Iedere morgen haalden we de dieren met vier pootjes er uit en lieten ze vrij. Dat moet trouwens ook, want drill en kikkervisjes mag je wel houden, maar de kikkers niet, die zijn als alle amfibieën beschermde dieren.

Reigers

Tegenover ons huis had een witte eend trouw zitten broeden op haar nest in het riet. Tot groot plezier van de kinderen uit de straat verscheen ze op een middag met 11 gele pulletjes, waar ze goed oppaste.

's Middags kwam een reiger die aasde op de jonge eendjes. Met veel geraas gooide ik een raam open om de reiger weg te jagen, maar het hielp niet, ik moest er voor naar buiten.

Even later was hij weer terug. De vierde keer, dat ik het raam opengooide, had hij zijn lesje geleerd en ging meteen op de wieden het weiland in.

De volgende dag voltrok zich toch het drama voor de ogen van de kinderen. Twee reigers stapten langs de sloot, ze lieten zich niet weggagen. Er was geen uitweg voor de eendjes. Ze werden de een na de ander gepakt door de reigers, even schudden, opgooien en hap, slik, weg. De witte eendemoeder vluchtte niet, zoals de andere eenden, maar viel een reiger aan. Deze pikte de eend in de nek. De witte veren kleurde rood, maar de eend hield vol. Nu werd haar hele bovensnavel weggepikt. Daarna verdween ze in het riet. We hebben haar niet weer terug kunnen vinden. In de ogen van de kinderen zijn reigers nog steeds "gemene beesten", hoewel ze natuurlijk ook een nuttige en noodzakelijke rol spelen in de levensgemeenschap.

Canadese gans

In april 1977 verscheen er bij de vijver een prachtige Canadese gans. Daar zat hij dan tussen de wilde en halftamme eenden. Hij of zij was niet erg schuw, niet zo schuw als een echt wild dier. Midden in de zomer sloot de gans zich aan bij een eendemoeder met pullen waar hij als een vader op paste. Op 15 april 1978 toen de eerste wilde eend met 12 jongen verscheen, sloot de gans er zich weer bij aan. Hij hield de jongen bij elkaar, joeg de vele woerden en de reigers weg. Zorgzaam zwom hij dag in dag uit langs het riet met het stel op jacht naar insecten, en zo werden ze groot.

In tegenstelling tot andere broedsels, waarvan er maar enkele of geen een pulletje groot kwam.

Nadat de meeste jonge eendjes groot waren, begon de gans belangstelling te krijgen voor de vrouwtjeseenden, die niets van dat grote beest wilden weten en angstig op de vlucht sloegen.

We hebben bij ganzenhouders in de buurt gevraagd, maar niemand had een partner voor "onze gans". Hij laat zich trouwens niet vangen. Vele ganzen trekken in de winter, hij reageert niet op hun kreten en er zullen stellig de nauwverwante brandganzen bij geweest zijn. Hij blijft in ons dorp in de vijvers en sloten.

Walvissen

De grijze walvis heeft geen leven

Waar noodlijdende dieren het zoal mee te stellen hebben, is onlangs weer gebleken uit een onderzoek, dat met steun van het Internationale Wereld Natuur Fonds is verricht.

Er was ongerustheid ontstaan over de achteruitgang van de grijze walvis. En wat is nu gebleken: deze grijze walvis of Californische walvis heeft de lagunes rond het Amerikaanse vasteland nodig om jongen te werpen en groot te brengen.

De walvissen blijken met de getijdenstromen de lagune in en uit te "stromen". Wanneer er verstoringen optreden, worden de moeders van de kalveren gescheiden, waardoor de jonge dieren bijna altijd worden aangevallen door haaien.

Het voortbestaan van deze walvissen hangt af van de rust in de lagunes. En wat gebeurt daar? Er wordt naar olie en gas geboord, er verschijnen steeds meer toeristen met snel varende boten en er worden steeds meer jachthavens gebouwd.

Hoe nu weer dit dier in leven te houden is de vraag - vast gevolgd door een nieuw project - waarvoor ondermeer de Amerikaanse natuurbescherming en het Wereld Natuur Fonds zich zien geplaatst.

Uit A.D.

Dr.Talbot van het Wereld Natuur Fonds kan niet juichen over het feit, dat er dit jaar maar 18.400 walvissen mogen worden geschoten in plaats van de 29.700 van het vorige jachtseizoen. Talbot beschuldigt de Internationale Walviscommissie, waarin dit soort zaken worden vastgesteld, van onwetenschappelijke interpretatie van de cijfers. In het verleden hebben overdreven schattingen van het aantal potvissen geleid tot totale uitroeiing van de populaties in de Stille Zuidzee. Bovendien staat de commissie toe dat er vrouwelijke potvissen geschoten worden. Ook dat brengt de toekomst van de potvis ernstig in gevaar, vindt Talbot.

Uit AD

Rusland heeft op vergaderingen van de Internationale Walvis Commissie aangekondigd binnen vijf jaar te stoppen met de walvisjacht voor commerciële doeleinden. Rusland neemt op dit moment nog 40 procent van de totale wereldvangst aan walvissen voor zijn rekening.

uit A.D.

SPEKTAKEL VANUIT DE JEUGDCLUB

Zaterdag 17 maart was het dan eindelijk zover. Na 4 weken uitstel door het slechte weer kon dan toch de excursie naar de pier van IJmuiden doorgang vinden. Het weer was die dag niet optimaal, maar de wind was gaan liggen en dat was voldoende om 26 jongelui en 7 begeleiders + auto's in beweging te brengen.

De eerste schreden op de pier waren al veelbelovend. Regelmatig vlogen groepjes Rotganzen over en tussen de beide havenhoofden waren al diverse soorten watervogels te zien waaronder Grote zaagbekken, Kuifeenden, Eidereenden, Zwarte zeeëenden en Grote zeeëenden. Een deel van de groep had erg veel haast en liep alvast vooruit, maar miste prompt een grote troep overvliegende Kluten. Nabij het hek halverwege de wandeling liet een Roodkeelduiker zich van korte afstand bekijken en lag een Zwarte Zeeëend er erg ongezond bij op de pier. Paarse strandlopers, Steenlopers en Oeverpiepers vlogen regelmatig voor ons uit.

Toch bij het eind van de pier volgde de klappers. Daar kregen we de zeldzame Geelsnavelduiker in het vizier, die voor het front van de groep ook nog zijn kolossale lichaam (lengte 94 cm.) uit het water verhief en weer terug de haven invloog. Bovendien toonde een Drieteenmeeuw in een paar rondjes al zijn eigen kenmerken en streek daarna op ± 20 m afstand neer op de blokken alsof het zo geprogrammeerd was.

Ook op de terugweg volgden nog enkele leuke waarnemingen, waaronder weer de Geelsnavelduiker dicht onder de pier en een Kuifaalscholver die er wat uitrustte. De ongezond er bij liggende Zwarte zeeëend werd weer terug gevonden en meegenomen ter verdere behandeling in het asiel (met een positief resultaat).

Het zal inmiddels de meeste lezers bekend zijn, dat hiermee het verhaal van deze pierexcursie niet af is. Door een valpartij kreeg deze bijzonder geslaagde dag een naar einde. Was het jeugdige overmoed, een black-out.....? Wie zal het zeggen! In ieder geval beneden aan de voet van de pier wist ik zeker dat ik de verkeerde weg had gekozen.

In het ziekenhuis te Velzen maakte een foto duidelijk, dat de val een bekkenfractuur had opgeleverd en de eindbestemming "Noordwijk" veranderde prompt in "Leiden".

Nu, 3 weken later, ben ik zowaar weer op de been en kunnen we even achterom kijken. Niet zolang naar die beruchte 17e maart, hoewel daar het begin al ontstond, maar weer nog naar de weken die er op volgde. Margreet Vink, Hein Verkade en Mart Gielen brachten al direct een compleet programma mee, waarop de jeugdclub de eerste weken zou kunnen blijven doordraaien; en verder geweldig veel bezoek, ontzettend veel kaarten en boeken en enorm veel fruit maakte het liggen in het ziekenhuis en later thuis haast tot een feest.

Wat mij nog rest is nogmaals iedereen te bedanken voor de vele fijne dingen en goede wensen, die er zeker toe hebben bijgedragen dat ik zo snel alweer kan meegenieten met de jeugdclub.

Waarnemingen uit de jeugdclub

Brilduiker	1	1 jan.1979	strand	) waarnemers
Eidereend	16	1 jan.1979	strand	) Dennis Knauf - Arjan v.d.
Steenloper	2	1 jan.1979	strand	) Linden en Jeroen v.d.Linden
Grote zaagbek	7	31 jan.1979	strand	)
Rode wouw	1	27 febr.1979	Offem	)
De waarneming van de Rode wouw van Jeroen v.d.Linden kon worden bevestigd door J.van Dijk				
Buizerd	3	24 maart 1979	Leidse Wa	erleiding) waargenomen
Goudvink	1	24 maart 1979	idem	) door Peter
Boerenzwaluw	1	24 maart 1979	idem	) v.d.Vlis
Kraanvogel	1	24 maart 1979	idem	)

Ook deze waarnemingen konden worden bevestigd.

Huiszwaluw	1	4 april 1979	Leidsevaart	)	Waarnemers:
IJsvogel	1	14 april 1979	Offem	)	Job de Ridder,
Tapuit	1	11 april 1979	Leidsevaart	)	Chris de Ridder
Witte kwikstaart	1	11 maart 1979	Bronsgaest	)	Jeroen v.d.Linden
Gele kwikstaart	1	8 april 1979	Bronsgaest	)	
Beflijster	1	22 maart 1979	Dompad	)	
Buizerd	1	14 april 1979	Noordwijk-Binnen)		

Voorts is de Canadese gans van Roeland Schouten werkelijk als zodanig uit de bus gekomen. Ook Leon Gielen heeft hem gezien nabij Voorhout.

D.Passchier

CONTRIBUTIE 1979

Indien u uw contributie en/of donatie voor 1979 nog niet heeft overgemaakt, geven wij u hier het gironummer van de vereniging.

U bespaart de penningmeester veel werk indien u uw contributie/donatie zo spoedig mogelijk overmaakt.

Contributie leden	f 8,-- per jaar minimum
Contributie jeugdleden	f 5,-- per jaar
Donatie	f 4,-- per jaar (minimum)

Indien u via de vereniging een abonnement heeft op Het Vogeljaar, het abonnementsgeld aan ons overmaken en niet aan de Stichting Het Vogeljaar. Het abonnement voor 1979 bedraagt f 13,50 per jaar.

Het gironummer van de Vereniging is 2573795 t.n.v. Penningmeester Vogelbescherming Noordwijk te Noordwijk.

DONATIE STICHTING VOGELASIEL NOORDWIJK

U bespaart de penningmeester van de Stichting Vogelasiel Noordwijk veel werk als u uw donatie voor 1979 per giro overmaakt.

Het girono. is 3598755 t.n.v. Penningmeester Stichting Vogelasiel Noordwijk.

De donatie bedraagt f 5,-- per jaar (minimum)

De financiering van de nieuwbouw is nog niet helemaal rond. Geld daarvoor kunnen we altijd gebruiken.

Als u uw donatie overmaakt, wilt u dan iets extra overmaken? Onze financiële last wordt dan ook beter te dragen.

VOOR U GELEZEN

Het tropisch regenwoud verdwijnt.

De afgelopen maanden klonken in Nederland acties door, die de natuurbeschermers in Brazilië voeren tegen de plannen van de overheid om in het Amazonegebied een oppervlakte van tienmaal zo groot als Nederland te ontbossen. Veertig procent van dit ingewikkeldste ecosysteem op aarde met nog vele onbekende plante- en diersoorten is al verdwenen. De vraag naar het zgn. tropisch hardhout (u allen wel bekend van kozijnen, vloeren en meubels) is één van de oorzaken van het verdwijnen van het tropisch regenwoud. Wij zouden dan ook hier iets kunnen doen voor het behoud van het regenwoud door deze houtsoorten niet meer te gebruiken. In bijna alle gevallen kunnen deze houtsoorten vervangen worden door andere soorten, die minder schade toebrengen aan het natuurlijk milieu.

NATUUR EN MILIEU 79/4

De wolf in Zweden

In Zweden wordt de wolf sinds 1965 beschermd. Jacht en vangst hadden echter zodanig huisgehouden onder deze dieren, dat in 1973 de totale wolvenpopulatie van Noorwegen en Zweden op maximaal zes dieren werd geschat! Recent heeft men nu een kleine groep van zes tot acht dieren ontdekt, net even over de Noorse grens. Het is echter, zelfs voor een soort als de wolf met een opmerkelijk vermogen om te overleven, een onmogelijk smalle basis voor herstel.

PANDA, maandblad voor het
Wereld Natuur Fonds 14e jaar-
gang nr.12

Boomplantdag

"Op 21 maart 1979 werd weer in heel Nederland een boomplantdag gehouden. Ook in Noordwijk deden een aantal scholen mee met deze dag. Wethouder Bedijn was blij dat het Staatsbosbeheer toch weer een proef ging doen met het planten van Oostenrijkse dennen en de Pinus contorta" (DE ZEEKANT, 29 MAART 1979).

Bij dit bericht is een kanttekening toch wel op zijn plaats: Het is bekend, dat ambtelijke molens soms langzaam draaien. Zo dringen bij het Staatsbosbeheer nieuwe inzichten op het gebied van natuurbehoud en -beheer blijkbaar maar zeer langzaam en met mondjesmaat door.

Na de mislukking van de dennenaanplanten in de twintiger en dertiger jaren, waar nu nog restanten van aanwezig zijn, doet men nu weer een poging om het oorspronkelijke karakter van de duinen aan te tasten, hoewel in het verleden in verschillende publicaties van het Staatsbosbeheer werd gesteld, dat van nu af aan slechts nog inheemse, hier van nature thuishorende loofhoutgewassen zouden worden aangeplant. De vraag dringt zich hierop, vanwaar deze plotselinge koerswijziging?

In natuurbeschermingskringen is men het erover eens dat naaldbosaanplant weliswaar enkele kleine, incidentele verrijkingen met zich meebrengt (zoals broedgevallen van de Kuifmees en het voorkomen van Stofzaad). De nadelen van naaldhoutaanplant zijn echter veel ingrijpender: het toch al verdroogde duin bij Noordwijk zal, bij voortzetting van dergelijke "proeven" nog verder verdrogen, doordat naaldhout nu eenmaal aanmerkelijk meer water verdampt dan de oorspronkelijke duinbegroeiing. De oorspronkelijke kruidenvegetaties, die vaak zeer soortenrijk zijn, zullen op den duur veranderen in een naaldendek, waar kruidenvegetaties nog nauwelijks kunnen gedijen. Het aantal karakteristieke vogels van het open duin zullen het veld moeten ruimen zoals de Tapuit, de Veldleeuwerik en de Roodborsttapuit. Ook bodemkundig en geomorfologisch gezien betekent naaldhoutaanplant een achteruitgang van het specifieke karakter van de duinen. Het is wel een wat navrante manier om op deze manier de schooljeugd dichterbij de natuur te betrekken.....

Ook in Bloemendaal worden de padden beschermd.

Evenals in Noordwijk worden ook in Bloemendaal de padden, op zoek naar water om hun eieren af te zetten, beschermd. Evenals in Noordwijk moeten ze op hun jaarlijkse trektocht een verkeersweg oversteken en werden ze tot vier jaar geleden op grote schaal doodgereden. Het gaat hier om de paddenpopulatie van het duinterrein Koningshof, die in het waterrijke landgoed Elswout hun eieren afzetten. De afgelopen jaren volgde men hetzelfde systeem als in Noordwijk; via een eenvoudig vangststelsel met gaas en vangbakken werden de padden opgevangen en overgezet. Wegafsluiting was onmogelijk en er werd gezocht naar een doelmatiger en bestendiger oplossing. Die wordt nu gerealiseerd door middel van zes buizen onder het wegdek. De kosten voor deze operatie zijn niet gering. Men rekent op drieduizend gulden per buis. Het Wereld Natuur Fonds heeft toegezegd de eerste buis te bekostigen. Het resterende bedrag hoopt men via een actie bijeen te brengen.

(Het gironummer is 44466, Wereld Natuur Fonds onder vermelding van "red de Pad")

PANDA, 15e jaargang nr.3

Dick Hoek

Visje wint van dam

Bij Knoxville in Tennessee was men bezig aan de bouw van een dam door de kleine Tennessee om een stuwwaard te vormen. Het project had al 66 miljoen dollar gekost en nu heeft het Amerikaanse Hoogerechtshof alle verdere werkzaamheden aan de dam verboden. Reden: het bestaan van de vijf centimeter Lange Tennessee slakkespietser werd door de dam bedreigd. Het is een visje dat alleen daar voorkomt. De slakkespietser voedt zich met slakken die alleen in het snelstromende, beschaduwde water van de Kleine Tennessee leven en omdat de soort voorkomt op de lijst van Bedreigde Soorten (1973) oordeelde het Hoogerechtshof, dat hij ten koste van alles beschermd moet worden. Prima.

A.D.

Lichtvlucht

Bij octopussen, leden van de groep achtarmige inktvissen, is nog nooit een soort gevonden die licht verspreidt. Maar nu zijn er toch twee diepzee-octopussen in de buurt van Hawaii gevonden met lucirefine in een klier. Dat lucirefine is verantwoordelijk voor het oplichten van veel dieren. Maar omdat deze twee inktvissoorten geen lichtorganen op het lijf hadden, concluderen de Amerikaanse en Franse onderzoekers, dat hun vers gevangen diepzee-soorten in tijden van gevaar een wolkje lucirefine in het water uitstoten. Elke achtervolger moet daardoor volslagen in verwarring worden gebracht. De gedachte is niet gek. Gewone inktvissen stoten immers een wolkje inkt uit bij achtervolging.

A.D.

VELDWAARNEMINGEN OVER DE MAANDEN JANUARI, FEBRUATI 1979

PARELDUIKER	16 jan.	1 ex.	AW-duinen	A.Ruigrok
ROODKEELDUIKER	16 jan.	1 ex.	AW-duinen	A.Ruigrok
FUUT	27 jan.	5 ex.	Kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
	17 febr.	25 ex.	Katwijkse Watering	J.Glasbergen e.a.
	18 febr.	2 ex.	Kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
ROODHALSFUUT	17 febr.	1 ex.	Katwijk bij sluis	J.Glasbergen e.a.
	20 febr.	2 ex.	idem	A.Ruigrok
KUIFDUIKER	27 jan.	1 ex.	Katwijk bij sluis	A.Ruigrok
	10 febr.	1 ex.	Kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
DODAARS	10 febr.	1 ex.	Katwijk bij sluis	J.Glasbergen
AALSCHOLVER	1 jan.	1 ex.	over strand zuidwaarts	D.Hoek
WILDE EEND	jan.	300 ex.	Kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
WINTERTALING	2 jan.	20 ex.	Over Noordwijk-zuid	Will.Cramer
	3 febr.	80 ex.	Polder N'wijk-Rijnsburg	J.Glasbergen
	10 febr.	20 ex.	idem	J.Glasbergen e.a.
BLAUWE REIGER	11 febr.	32 ex.	Leeweg (één groep)	J.van Dijk
	22 febr.	20 ex.	achter Offem	G.de Croock
ROERDOMP	6 jan.	1 ex.	over strand, zuid	D.Hoek
SMIENT	2 jan.	3 ex.	Z.H.L.	A.Ruigrok
	27 jan.	6 ex.	Kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
	3 febr.	+50 ex.	polder N'wijk-Rijnsburg	J.Glasbergen
	28 febr.	6 ex.	Oosterduinmeer	A.Ruigrok
PIJLSTAART	27 jan.	4 ex.	Kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
	3 febr.	5 ex.	Polder N'wijk-Rijnsburg	J.Glasbergen
SLOBEEND	3 febr.	8 ex.	Polder N'wijk-Rijnsburg	J.Glasbergen
	9 febr.	2 ex.	achter Offem	G.de Croock
TOPPEREEND	27 jan.	2 ex.	Kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
KUIFEEND	januari	300 ex.	Kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
	februari	100 ex.	idem	J.Glasbergen
	februari	30 ex.	Polder N'wijk.Rijnsburg	vele waarn.
TAFELEEND	januari	80 ex.	Kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
	februari	25 ex.	idem	J.Glasbergen
	februari	20 ex.	Polder N'wijk-Rijnsburg	vele waarn.
BRILDUIKER	27 jan.	4 ex.	Kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
	16 febr.	3 ex.	achter Offem	G.de Croock
	18 febr.	4 ex.	Kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
	28 febr.	16 ex.	Oosterduinmeer	A.Ruigrok
GROTE ZEEËEND	18 febr.	2 ex.	verblijvend strand	Will.Cramer
EIDEREEND	28 jan.	1 ex.	over zee, zuid	Will.Cramer
MIDDELSTE ZAAGBEK	27 jan.	5 ex.	Katwijkse Watering	D.Hoek
	27 jan.	3 ex.	Kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
	3 febr.	1 ex.	Polder N'wijk-Rijnsburg	J.Glasbergen
	23 febr.	3 ex.	Katwijk (Rijn)	G.de Croock
	28 februari	20 ex.	Oosterduinmeer	A.Ruigrok
GROTE ZAAGBEK	27 jan.	4 ex.	Kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
	3 febr.	2 ex.	Polder N'wijk-Rijnsburg	J.Glasbergen e.a.
	16 febr.	8 ex.	achter Offem	G.de Croock
NONNETJE	13 jan.	2 ex.	Z.H.L.	A.Ruigrok
	10 febr.	4 ex.	Polder N'wijk-Rijnsburg	J.Glasbergen
	24 febr.	20 ex.	over zee-noord	J.Glasbergen
	28 febr.	10 ex.	Oosterduinmeer	A.Ruigrok

BERGEEND	2 febr.	15 ex.	over zee, noord	Will.Cramer
KOLGANS	jan. en febr.	vele waarnemingen	(zie elders in de Strandloper)	
RIETGANS	idem			
ROTGANS	idem			
WITBUIKROTGANS	idem			
BRANDGANS	idem			
CANADESE GANS	idem			
NIJLGANS	idem			
KNOBBELZWAAN	27 jan.	12 ex.	Kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
	18 jan.	8 ex.	over Noordwijk-zuid	Will.Cramer
WILDE ZWAAN	5 jan.	9 ex.	AW-duinen	G.de Croock
	8 febr.	4 ex.	Oosterduinmeer	G.de Croock
	9 febr.	10 ex.	Wassenaar	G.de Croock
KLEINE ZWAAN	5 jan.	1 ex.	AW-duinen	G.de Croock
	9 febr.	10 ex.	Wassenaar	G.de Croock
BUIZERD	jan/febr	vrijwel dagelijks	waarnemingen en uit de omgeving van Noordwijk	
SPERWER	jan/febr	idem		
	10 febr.	2 ex.	Wassenaar	G.de Croock
RUIGPOOTBUIZERD	jan.	1 ex.	Z.H.L.	A.Ruigrok
HAVIK	14 jan.	1 ex.	boven Noordwijk	R.de Mooij
BRUINE KIEKENDIEF	3 jan.	1 ex.	Noordduinen	Paul Marijnus
BLAUWE KIEKENDIEF	jan/febr	veel waarnemingen	in en uit de omgeving van Noordwijk	
RUIGPOOTBUIZERD	11 febr.	1 ex.	Duinpark	J.van Dijk
	16 febr.	1 ex.	achter Offem	J.van Dijk
	18 febr.	2 ex.	Langevelderslag	J.van Dijk
SMELLEKEN	6 jan.	3 ex.	Zuidduinen	J.Glasbergen
	6 jan.	1 ex.	Rijnsburg	J.Glasbergen
	18 febr.	1 ex.	Duinpark	J.van Dijk
	20 febr.	1 ex.	't Soldaatje	R.de Mooij
	23 febr.	1 ex.	Lisse	R.de Mooij
	24 febr.	1 ex.	Herenweg	R.de Mooij
RODE WOUW	27 febr.	1 ex.	Offem	C.van Dijk- Boomgaardt
TORENVALK	10 febr.	3 ex	Noordwijk	A.Cramer e.a.
PATRIJS	6 jan.	9 ex.	Vinkeveld	J.Glasbergen
	29 jan.	6 ex.	bollenland	A.Cramer
	3 febr.	8 ex.	Polder N'wijk-Rijnsburg	J.Glasbergen
	17 febr.	26 ex.	Voorhout	J.Glasbergen
	24 febr.	8 ex.	Vinkeveld	J.Glasbergen
WATERRAL	6 jan.	1 ex.	Rijnsburg	J.Glasbergen
	14 jan.	1 ex.	Duinweg	Paul Marijnus
WATERHOEN	27 jan.	30 ex.	kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
	20 jan.	20 ex.	achter Offem	Will.Cramer
MEERKOET	27 jan.	+400 ex.	Kanaal Rijnsburg	J.Glasbergen
	10 febr.	+200 ex.	Polder N'wijk-Rijnsburg	J.Glasbergen
	13 febr.	+600 ex.	achter Offem	J.van Dijk
KIEVIT	24 febr.	1 ex.	Vinkeveld	J.Glasbergen
ZILVERPLEVIER	24 febr.	4 ex.	verbl.strand Noordwijk	J.Glasbergen
STEENLOPER	febr.	5 ex.	verbl.strand Noordwijk	vele waarn.

HOUTSNIP	6 jan.	1 ex.	Rijnsburg	J.Glasbergen
	5 jan.	1 ex.	Z.H.L.	G.de Croock
	24 febr.	1 ex.	v.d.Berghstichting	J.van Dijk
	27 jan.	1 ex.	Z.H.L.	A.Ruigrok
	27 jan.	1 ex.	achter vogelasiel	A.Cramer
WULP	1 jan.	30 ex.	over zee,zuid	Will.Cramer
	29 jan.	2 ex.	over zee,zuid	Will.Cramer
	27 jan.	1 ex.	achter Offem	A. Ruigrok
TURELUUR	27 jan.	3 ex.	strand Noordwijk	Will.Cramer
	17 febr.	10 ex.	Katwijkse Watering	Waaronder enkele IJslandse J.Glasbergen
	23 febr.	20 ex.	Katwijk (Rijn)	G.de Croock
KANOETSTRANDLOPER	17 febr.	5 ex.	Katwijkse Watering	J.Glasbergen
PAARSE STRANDLOPER	2 febr.	2 ex.	strand Noordwijk	Will.Cramer
	24 febr.	3 ex.	strand Noordwijk	J.Glasbergen
KLUUT	5 jan.	18 ex.	over Noordwijk-zuid	G.de Croock
	2 febr.	4 ex.	strand Noordwijk	J.Glasbergen
BOSUIL	27 jan.	1 ex.	Noordduinen	Paul Marijnus
	11 febr.	1 ex.	Nieuwe Offemweg	
RANSUIL	febr.	+30 ex.	verblijvend Offem	vele waarn.
VELDUIL	27 jan.	1 ex.	overvl.Dompad	A.Cramer
	27 jan.	1 ex.	achter Offem	A.Ruigrok
	27 jan.	1 ex.	Zuidduinen	D.Hoek
	10 febr.	1 ex.	Hogeveense Polder	A.Cramer
GROENE SPECHT	2 jan.	1 ex.	Noordduinen	Paul Marijnus
BOOMLEEUWERIK	6 jan.	2 ex.	Zuidduinen	J.Glasbergen
RAAF	6 jan.	3 ex.	Zuidduinen	J.Glasbergen
GROTE LIJSTER	14 febr.	1 ex.	zingend Noordduinen	J.van Dijk
KRAMSVOGEL	14 jan.	3 ex.	verbl.Noordduinen	Will.Cramer
VUURGOUDHAANTJE	13 jan.	1 ex.	Oud-Leeuwenhorst	A.Ruigrok
PUTTER	4 febr.	8 ex.	Noordduinen	Paul Marijnus
FRATER	2 jan.	+25 ex.	Duinpark	J.van Dijk
	17 febr.	+200 ex.	Zuidduinen	J.Glasbergen
	17 febr.	+50 ex.	Trimbaan	J.Glasbergen
	19 febr.	+140 ex.	Wantveld	J.van Dijk
	22 febr.	+30 ex.	Noordwijk-binnen	G.de Croock
VINK	19 jan.	15 ex.	Noordduinen	Will.Cramer
	22 febr.	40 ex.	Noordwijk,dorp	G.de Croock
KEEP	17 febr.	9 ex.	Noordduinen	Will.Cramer
SNEEUWGORS	2 jan.	2 ex.	Wantveld	J.van Dijk
	3 febr.	7 ex.	op strand Noordwijk	A.Ruigrok
	19 febr.	2 ex.	op strand Noordwijk	J.van Dijk
OEVERPIEPER	2 jan.	1 ex.	op strand Noordwijk	J.van Dijk

Waarnemingen verzameld
door J.Glasbergen
